

بررسی رابطه بین شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده

Investigating the Relationship between Personality with Life Satisfaction and Hope in Future

محمد زارعی توپخانه / دانشجوی دکتری روان شناسی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ایران، (نویسنده مسئول) mohammad1358z@gmail.com
حدیث چراغیان / دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه محقق اردبیلی، cheraghian69@gmail.com
سیده خدیجه مرادیانی / دانشجوی دکتری روان شناسی دانشگاه لرستان، leylabahari@gmail.com
علی زهیری هاشم آبادی / کارشناس ارشد روان شناسی دانشگاه خوارزمی، hashemabadi.a@gmail.com

Muhammad Zare'i Tupkhana / PhD Student of Psychology / Research Center of Seminary and University

Hadith Cheraghian / PhD Student of Consultation / Muhaqqeq Ardabili University

Sayyida Khadija Muradiani / PhD Student of Consultation / Lorestan University

Ali Zahiri Hashem Abadi / MA of Psychology / Kharazmi University

چکیده

ABSTRACT

The present research aims at investigating the relationship between life satisfaction and hope for future among high school students. It is of descriptive and correlation type. The research sample was composed of 316 male and female high school students in Robat Karim, selected through cluster random sampling. The research tools consisted of Eysenck's 90-question questionnaire on personality, a 5-question questionnaire on life satisfaction, and Snyder's 12-question hope scale. The data were analyzed using Pearson correlation coefficient and Multivariate regression. The research findings showed that Psychoticism and Neuroticism are correlated with decrease in life satisfaction and Extraversion is correlated with increase in life satisfaction. Besides, Psychoticism and Neuroticism are correlated with decrease in hope for

هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش آموزان دبیرستانی است. پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی است. حجم نمونه مورد پژوهش ۳۱۶ نفر از دانش آموزان دبیرستان های پسرانه و دخترانه شهرستان رباط کریم است که با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل: پرسش نامه ۹۰ سؤالی شخصیتی آیسنک، پرسش نامه ۵ سؤالی رضایت از زندگی و پرسش نامه ۱۲ سؤالی امید شناسی است. داده ها بر اساس ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره همزمان تحلیل شد. یافته ها حاکی از آن است که روان گسسته گرایی و روان رنجوری با کاهش رضایت از زندگی و برون گرایی با افزایش رضایت از زندگی همبستگی دارد.

future and Extraversion is correlated with increase in hope for future. Another finding is that Psychoticism and Neuroticism and Extraversion can explain 18/5 percent of variance of life satisfaction and 17 percent of variance of hope for the future. So, nurturing efficient personality characteristics plays an important role in life satisfaction and hope for future among high school students.

KEY WORDS: personality, life satisfaction, hope for future.

همچنین، روان‌گسسته‌گرایی و روان‌رنجوری با کاهش امید به آینده و برون‌گرایی با افزایش امید به آینده همبستگی دارد. یافته دیگر اینکه روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی و روان‌رنجوری می‌توانند حدود ۱۸/۵ درصد از واریانس رضایت از زندگی و ۱۷ درصد از واریانس امید به آینده را تبیین نمایند. بنابراین، پرورش ویژگی‌های شخصیتی کارآمد، نقش مهمی در رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش‌آموزان دبیرستانی دارد.

کلیدواژه‌ها: شخصیت، رضایت از زندگی، امید

مقدمه

رضایت از زندگی و بهزیستی، مهم‌ترین عنصر زندگی در همه فرهنگ‌ها است. از این رو، روان‌شناسان سلامت می‌کوشند تا عوامل پرورش سطوح بالاتر بهزیستی و رضایت از زندگی را شناسایی کنند (لوکاس^۱ و دونلان^۲، ۲۰۰۷). مفهوم رضایت، تجربه درونی است که حضور مثبت هیجان‌ها و نبود احساسات منفی را دربر می‌گیرد (رود^۳، ۲۰۰۵). بر اساس پژوهش‌ها، جوانی، سلامت، تحصیلات خوب، توانایی‌های مالی، برون‌گرایی، خوش‌بینی، عدم تنش و نگرانی، مذهب، تأهل، عزت نفس و آرزوهای معتدل از عوامل رضایت از زندگی به‌شمار می‌آیند (ویلسون^۴، ۱۹۶۷؛ دینر^۵، دینر^۶ و دینر^۷، ۱۹۹۵). یکی از عوامل تأثیرگذار بر رضایت از زندگی، شخصیت و ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد (چیو^۸، ۲۰۰۸؛ رضاپور، عبدی، کریملو و ریحانی، ۱۳۸۹).

شخصیت، مجموعه ویژگی‌ها و گرایش‌های پایداری است که رفتارهای روان‌شناختی (شامل افکار، هیجان‌ات و کنش‌ها) افراد را تعیین می‌کند (ربکا^۹ و پینا^{۱۰}، ۲۰۱۱). صفات شخصیتی، ویژگی‌های پایداری هستند که موجب تمایز افراد از یکدیگر می‌شود (میر^{۱۱} و کورتز^{۱۲}، ۲۰۰۶). بر اساس

۱. Lucas, R.E.
۲. Donnellan, M.B.
۳. Rode, J.C.
۴. Wilson, W.R.
۵. Diener, E.
۶. Diener, M.
۷. Diener, C.
۸. Chew, P.K.
۹. Rebecca, A.
۱۰. Pina, R.
۱۱. Meyer.
۱۲. Kurtz, J.E.

پژوهش‌های انجام شده، شخصیت جایگاه تعیین‌کننده‌ای در سلامت و عدم سلامت، شکل‌گیری هیجانات و کنش‌های افراد بر عهده دارد. بین شخصیت با سلامت و اختلالات خلقی رابطه وجود دارد (کلین^۱، دوربین^۲، شانکمن^۳ و سنتیگو^۴؛ ۲۰۰۲؛ ربکا و پینا، ۲۰۱۱؛ باقری، بنی‌اسدی و داوری، ۱۳۹۰). ویژگی‌های شخصیتی از عوامل تعیین‌کننده رفتار به‌شمار می‌آیند (میر و کورتز، ۲۰۱۰). پژوهش‌های اخیر حکایت از این دارد که بین شخصیت و رفتارهای پرخطر نوجوانان رابطه وجود دارد (رکتور^۵، کیرک^۶ و جانسون^۷؛ ۲۰۰۵؛ میدلتون^۸ و همکاران، ۲۰۱۳؛ باقری و همکاران، ۱۳۹۰).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شخصیت افراد در بهزیستی و رضایت از زندگی آنان مؤثر است (سپوتس^۹ و همکاران، ۲۰۰۵؛ چارنیا^{۱۰}؛ ۲۰۰۷؛ عطارزاده، مومبینی، کاظمی، نامجو و ایزدپناه، ۱۳۸۵). افرادی که در عامل عمومی شخصیت، بالاتر بودند، رضایت از زندگی بیشتر و عزت نفس بالاتری دارند (موسک^{۱۱}، ۲۰۰۷). به علاوه، عامل روان‌رنجوری با رضایت از زندگی رابطه منفی دارد، ولی سایر عوامل شخصیتی مانند برون‌گرایی، پذیرا بودن، سازگاری و مسئولیت‌پذیری با رضایت از زندگی رابطه مثبت دارند (عطارزاده و همکاران، ۱۳۸۵؛ سرمدی، داوودی، پیرانی و گیوکی، ۱۳۸۷؛ قلی‌زاده، برزگری، غربی و باباپور، ۱۳۸۹). همچنین، برون‌گرایی، توافق، وظیفه‌شناسی، صداقت و فروتنی با رضایت از زندگی رابطه مثبت دارد، اما روان‌رنجوری با رضایت از زندگی رابطه منفی در میان دانشجویان دارد (آقابائی، ۱۳۹۱). همچنین، ریگبای و هابنر (۲۰۰۴) این ارتباط را بین نوجوانان یافتند. در پژوهشی دیگر، ارتباط مثبت بین برون‌گرایی، باوجدان بودن و مقبولیت و رضایت از زندگی به دست آمد، همچنین ارتباط رضایت از زندگی و روان‌رنجوری را نیز منفی ارزیابی کرده‌اند (هایس و جوسف، ۲۰۰۳؛ هالاما، ۲۰۱۰).

از دیگر عواملی که می‌تواند با شخصیت ارتباط داشته باشد، امید به آینده است. امید، یکی از سازه‌های اساسی است که در سال‌های اخیر مورد توجه روان‌شناسی مثبت قرار گرفته است (سلیگمن^{۱۲}، ۲۰۰۲). امید، فرایند شناختی است که افراد به وسیله آن اهداف خود را تعیین می‌کنند؛ راهکارهایی برای رسیدن به آن خلق می‌کنند و انگیزه لازم برای اجرای آن راهکارها ایجاد می‌کنند

۱. Klein, D.N.
 ۲. Durbin, C.E.
 ۳. Shankman, S.A.
 ۴. Santiago, N.J.
 ۵. Rector, E.R.
 ۶. Kirk, A.
 ۷. Johnson, P.h.D.
 ۸. Middleton, L.E.R.
 ۹. Spotts, E. L.
 ۱۰. Charania, M.R.
 ۱۱. Musek, J.
 ۱۲. Seligman, M.E.P.

(اشنایدر^۱ و شان^۲، ۲۰۰۷). در واقع، امید نیروی مثبتی است که انگیزش، پیشبرد اهداف و سازگاری را افزایش می‌دهد (رالی^۳، ۱۹۹۲) و قدرت انرژی افراد در زندگی و ایجاد آن جزء ماهیت امید است (بایز^۴، ۱۹۹۵). این نیرو، به انگیزش آنها در فرایند حل مسئله و رفتارهای مولد رشد و بالندگی برمی‌گردد (موحدی، باباپور و موحدی، ۱۳۹۳).

از منظر جهان‌بینی توحیدی، امید تحفه الهی است که چرخ زندگی را به گردش واداشته و تلاش و انگیزه را در انسان مضاعف می‌کند (مجلسی، ۱۴۰۴ق). با امیدواری است که انسان خواسته‌های خود را طلب می‌کند^۵ (همان). در روایات اسلامی، ناامیدی دارای آسیب‌های متعددی است. امیرالمؤمنین علی علیه السلام، ناامیدی را بزرگترین بلا معرفی می‌کند^۶ (تمیمی آمدی، ۱۳۶۶) به گونه‌ای که انسان ناامید در ورطه هلاکت و زوال قرار دارد^۷ (همان). تعلیم دینی برای موضوع امید نیز اهمیت قائل هستند و سعادت و شادکامی را در امید به خداوند و هلاکت و شوربختی را در امید به غیرخدا توصیف کرده‌اند (مجلسی، ۱۴۰۴ق).^۸ بر اساس پژوهش صالحی (۱۳۹۵)، امید از منظر آموزه‌های اسلامی دارای سه مؤلفه است که هر کدام دو زیرمؤلفه مستقل دارند. مؤلفه اول، هدف است که دارای دو زیرمؤلفه هدف توحیدی (در نظر گرفتن رضایت خداوند به عنوان نقطه پایانی) و هدف مادی (داشتن اهداف مادی برای پیگیری) است. مؤلفه دوم، عاملیت است که دارای دو زیرمؤلفه عاملیت الهی (انتظار کسب هدف به واسطه تکیه بر قدرت خداوند) و عاملیت شخصی (انتظار کسب هدف به سبب اتکا بر توانمندی شخصی) است. مؤلفه سوم، اسباب است که دارای دو زیرمؤلفه اسباب فرامادی (توجه به اصالت خواست خداوند در عمل کردن و طی کردن مسیر برای رسیدن به اهداف توحیدی) و اسباب مادی (داشتن مسیر مشخص و تلاش کافی برای رسیدن به هدف) است. امروزه، امیددرمانی به عنوان یک شیوه درمانی در روان‌شناسی مثبت مطرح شده است که به جای تمرکز بر نقاط منفی، توانمندی‌های انسان را مورد توجه قرار می‌دهند (سلیگمن، ۲۰۰۲). شواهد تحقیقاتی زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد، بین بالا بودن میزان امید افراد و موفقیت آنها در فعالیت‌های زندگی، پیشرفت تحصیلی، سلامت جسمی و روانی و بهبود روش‌های روان‌درمانی، ارتباط وجود دارد (اشنایدر، ۲۰۰۲؛ علیزاده، ۱۳۹۱). نوجوانانی که امید و انگیزه بیشتری دارند، کمتر به رفتارهای پرخطر رو می‌آورند (رکتور^۹ و همکاران، ۲۰۰۵؛ اپونته^{۱۰}، امایا استوپینن^{۱۱} و روجس جیمنز^{۱۲}،

۱. Snyder, C.R.

۲. Shane J.L.

۳. Raleigh, E.

۴. Bays, C.

۹. Rector, E.R.

۱۰. Aponte, M.R.

۱۱ Amaya-Estupinan, L.C

۱۲ Rojas-Jimenez, Y.A

۵. الْخَوَائِجُ تُطَلَّبُ بِالرَّجَاءِ

۶. أعظم البلاء انقطاع الرجاء

۷. قتل القنوط صاحبه

۸. مَنْ رَجَا اللَّهَ سَعِدَ الْهَالِكِ الْمَغْرُورُ مَنْ رَجَا غَيْرَ اللَّهِ

۲۰۱۲). همچنین، براساس یافته‌های فلدمن و اشنایدر (۲۰۰۵)، افزایش معناداری در امید باعث افزایش بهزیستی روان شناختی، عواطف مثبت و رضایت از زندگی می‌شود. به صورتی که امید نیروی مثبتی است که انگیزش، پیشبرد اهداف و سازگاری را افزایش می‌دهد (رالی، ۱۹۹۲). ونگ و لیم (۲۰۰۹)، گزارش کرده‌اند که امیدواری و خوش بینی ۱۷٪ از واریانس رضایت از زندگی را پیش بینی می‌کند.

پژوهش‌ها نشان می‌دهد عوامل مختلفی مانند میزان پایبندی مذهبی (چانگ^۱ و لی^۲، ۲۰۰۲؛ علیزاده، ۱۳۹۱)، انسجام و اعتماد اجتماعی و سرمایه فرهنگی (علیزاده، ۱۳۹۱)، صداقت و قدردانی (آقابائی، ۱۳۹۱) در تقویت امید مؤثر هستند. ساختار شخصیت به‌عنوان جهت‌دهنده بسیاری از افکار، هیجانات و رفتارهای انسان (ربکا و پینا، ۲۰۱۱؛ باقری و همکاران، ۱۳۹۰)، می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر افزایش امید به زندگی مورد مطالعه قرار گیرد. پژوهش‌های صورت گرفته، نشان می‌دهند بین برخی از ویژگی‌های شخصیتی و امید رابطه وجود دارد. به صورتی که توانمندی شخصیتی و احساس کارآمدی به‌طور غیرمستقیم موجب بالا بردن سطح امید می‌شود (چیو، ۲۰۰۸). خودکارآمدی نیز به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی، با امید در ارتباط است به‌گونه‌ای که افراد با خودکارآمدی پایین، در مواجهه با مشکلات احساس درماندگی می‌کنند و اگر تلاش آنان در مواجهه با مشکلات بی‌نتیجه بماند به سرعت قطع امید می‌کنند (سالامی^۳، ۲۰۰۹). همچنین، بین خودکارآمدی دانش‌آموزان و امید رابطه وجود دارد (گلستانی‌نیا و شهنی بیلاق و مکتبی، ۱۳۹۳).

با وجود اینکه پژوهش‌های مختلفی در زمینه متغیرهای پژوهش صورت گرفته، اما پژوهشی در رابطه با رابطه بین شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش‌آموزان دبیرستانی یافت نشد؛ درحالی‌که کشف این رابطه برای تقویت پایه‌های رضایت از زندگی و امیدواری اهمیت بسزایی دارد. به این صورت که با تقویت ویژگی‌های شخصیتی کارآمد زمینه تقویت رضایت از زندگی و امید به آینده فراهم می‌گردد و ناکارآمدی شخصیتی خود منشأ بروز عدم رضایت از زندگی و یأس به آینده خواهد شد. بنابراین، این پژوهش می‌کوشد رابطه بین شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش‌آموزان دبیرستانی را مورد مطالعه قرار دهد.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع همبستگی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون، رگرسیون چندمتغیره همزمان استفاده شد. جامعه آماری پژوهش، دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه شهرستان رباط‌کریم تهران است. جامعه پژوهش، ۱۹۰۰ نفر بوده که با توجه به جدول مورگان حجم نمونه مورد پژوهش ۳۱۶ نفر (۱۹۰ نفر دختر و ۱۲۶ پسر) انتخاب شد که با استفاده از روش

۱. Chang, L.C.

۲. Li, I.C.

۳. Salami, S.O.

نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی، به دست آمد. به این صورت که دبیرستان‌های یکی از بخش‌های شهرستان، یک خوشه در نظر گرفته شد، سپس ۸ دبیرستان دخترانه و پسرانه به طور تصادفی انتخاب شدند. هر مدرسه ۵۰ پرسش‌نامه توزیع شد که در کل ۴۰۰ پرسش‌نامه مورد استفاده قرار گرفت. داده‌ها جمع‌آوری شد و پرسش‌نامه‌های کامل مورد استفاده قرار گرفت و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و با روش همبستگی و رگرسیون چندمتغیره همزمان تجزیه و تحلیل شدند. ابزارهای پژوهش عبارتند از:

مقیاس شخصیتی آیسنک^۱: پرسش‌نامه شخصیتی آیسنک، در سال ۱۹۶۳ جهت سنجش برخی از ویژگی‌های شخصیتی مانند برون‌گرایی، روان‌رنجوری، روان‌گسسته‌گرایی ساخته شد. خرده‌مقیاس‌ها، شامل سه ویژگی شخصیتی مذکور به همراه خرده‌مقیاس دروغ‌سنج است. این پرسش‌نامه ۹۰ سؤال دارد که با پاسخ بلی یا خیر جواب داده می‌شود که در برخی پرسش‌ها، گزینه بله نمره ۱ و گزینه خیر، نمره صفر می‌گیرد و در برخی سؤالات عکس است (فتحی‌آشتیانی، ۱۳۸۸). آیسنک، آن را بر روی گروه واحد در دو زمان متفاوت اجرا کرد و اعتبار و روایی آن را به دست آورد. ضریب اعتبار درونی (آلفای کرونباخ) برای مردان روان‌گسستگی ۰/۷۸، برون‌گرایی ۰/۹۰، نوروژگرایی ۰/۸۸، دروغ ۰/۸۲ به دست آمد و برای زنان، روان‌گسستگی ۰/۷۶، برون‌گرایی ۰/۸۵، نوروژگرایی ۰/۸۵، دروغ‌سنج ۰/۷۹ به دست آمد. همچنین، با روش بازآزمایی، برای مردان روان‌گسستگی ۰/۷۷، برون‌گرایی ۰/۸۳، نوروژگرایی ۰/۷۶، دروغ‌سنج ۰/۷۶ به دست آمد و برای زنان گسستگی ۰/۸۱، برون‌گرایی ۰/۸۹، نوروژگرایی ۰/۸۱، دروغ‌سنج ۰/۸۰ به دست آمد (آیسنک، ۱۹۷۵، به نقل از: فتحی‌آشتیانی، ۱۳۸۸). در نمونه ایرانی، ضریب اعتبار با روش بازآزمایی به فاصله دو ماه به شرح زیر گزارش شده است: روان‌گسستگی ۰/۷۲، برون‌گرایی ۰/۹۲، نوروژگرایی ۰/۸۹، دروغ‌سنج ۰/۸۸ (کاوایانی، ۱۳۸۲، به نقل از: فتحی‌آشتیانی، ۱۳۸۸). در این پژوهش، اعتبار آزمون با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به دست آمد. همچنین، روایی محتوایی با روش سازه و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی با شاخص‌های برازندگی $GFI = 0/93$ ، $AGFI = 0/94$ ، $TLI = 0/92$ ، $IFI = 0/95$ ، $CFI = 0/95$ و $RMSEA = 0/04$ که مقدار مطلوبی می‌باشند، مورد تأیید قرار گرفت.

مقیاس رضایت از زندگی^۸: این مقیاس دارای پنج گویه و تک‌عاملی است و به صورت از کاملاً

۱. Eysenck Personality Questionnaire

۲. Goodness of Fit Index

۳. Adjusted Goodness of Fit Index

۴. Tucker-Lewis index

۵. Incremental fit index

۶. Comparative Fit Index

۷. Root Mean Squared Error of Approximation

۸. Satisfaction with Life Scale

مخالقم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) جواب داده می‌شود. داینر^۱ (۱۹۸۵)، این مقیاس را برای سنجش وجه‌شناختی بهزیستی فاعلی ساخته است و تاکنون یکی از پرکاربردترین ابزارها در زمینه رضایت از زندگی بوده است (اتینزا^۲، بلاگر^۳ و گراسی‌مریتا^۴، ۲۰۰۳). این مقیاس را در ایران توسط بیاتی، کوچکی و گودرزی (۱۳۸۶) اعتباریابی شده است. به گزارش آنان، اعتبار این مقیاس از روش آلفای کرونباخ، ۰/۸۳ و با روش بازآزمایی، ۰/۶۹ به دست آمد که برای گروه‌های سنی مختلف قابل اجرا است. در این پژوهش، اعتبار آزمون با روش آلفای کرونباخ، ۰/۷۱ به دست آمد. روایی محتوایی نیز با روش سازه و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی با شاخص‌های برازندگی $GFI=0/93$ ، $AGFI=0/94$ ، $TLI=0/94$ ، $IFI=0/95$ ، $CFI=0/95$ ، $RMSEA=0/94$ ، که مقدار مطلوبی می‌باشند، مورد تأیید قرار گرفت.

مقیاس امید اشنایدر^۵: پرسش‌نامه خودگزارشی است مشتمل بر ۱۲ سؤال که توسط اشنایدر و همکاران در سال ۱۹۹۱ ساخته شده است. این مقیاس برای سنین ۱۵ سال به بالا طراحی شده است، شامل دو خرده‌مقیاس گذرگاه (گذرگاه‌ها، مسیرها و راه‌های گوناگون را برای رسیدن به هدف مشخص می‌سازد) و انگیزش (تصمیم برای رسیدن به هدف) می‌باشد (اشنایدر و همکاران، ۱۹۹۱). پاسخ‌ها، پیوستاری از کاملاً غلط (۱) تا کاملاً درست (۵) است. این پرسش‌نامه در بین دانش‌آموزان دختر در تهران توسط گلزاری (۱۳۸۶) اعتباریابی شده است. پایایی این پرسش‌نامه با روش همسانی دورنی، ۰/۸۹ گزارش شده است. مقیاس امید با مقیاس‌هایی که فرایند روان‌شناختی را می‌سنجند؛ همبستگی بالایی دارد. مقیاس امید به میزان ۰/۵ تا ۰/۶ با مقیاس خوش‌بینی شبیر و کارور همبستگی دارد. همچنین، نمرات این مقیاس با مقیاس افسردگی بک همبستگی منفی دارد. به علاوه، روایی محتوای این مقیاس به تأیید متخصصان بالینی هم رسیده است (قهرمانی و نادری، ۱۳۹۱). در این پژوهش، اعتبار آزمون با روش آلفای کرونباخ، ۰/۷۳ به دست آمد. روایی محتوایی نیز با روش سازه و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی با شاخص‌های برازندگی $GFI=0/94$ ، $AGFI=0/95$ ، $TLI=0/93$ ، $IFI=0/93$ ، $CFI=0/95$ ، $RMSEA=0/94$ ، که مقدار مطلوبی می‌باشند، مورد تأیید قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

داده‌های جدول ۱، ماتریس همبستگی پیرسون بین روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری، رضایت از زندگی و امید به آینده را نشان می‌دهد.

۱. Diener, E
 ۲. Atienza, F.L
 ۳ Balaguer, I
 ۴ Garcí a-Merita, M.L
 ۵. Snyder Hope Scale

جدول ۱. ماتریس همبستگی بین عوامل شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده

متغیر	۱	۲	۳	۴
۱. روان‌گسسته‌گرایی	۱			
۲. برون‌گرایی	-۰/۰۳	۱		
۳. روان‌رنجوری	**/۱۴	۰/۰۰	۱	
۴. رضایت از زندگی	-**/۱۹	**/۱۸	-**/۳۶	۱
۵. امید به آینده	-**/۲۴	**/۱۲	-**/۳۴	**/۴۰

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد، بین روان‌گسسته‌گرایی و رضایت از زندگی رابطه منفی و معنادار وجود دارد ($r = -0.19/0.01$ ، $P > 0.05$)، یعنی هرچه نمره روان‌گسسته‌گرایی ارتقاء یابد؛ نمره رضایت از زندگی کاهش می‌یابد و بعکس. همچنین، رابطه بین روان‌گسسته‌گرایی و امید به آینده، منفی و معنادار است ($r = -0.24/0.01$)، یعنی هرچه نمره روان‌گسسته‌گرایی ارتقاء می‌یابد؛ نمره امید کاهش می‌یابد و بعکس. همچنین، رابطه بین برون‌گرایی و رضایت از زندگی، مثبت و معنادار است ($r = 0.18/0.01$)، هرچه نمره برون‌گرایی ارتقاء می‌یابد؛ نمره رضایت از زندگی افزایش می‌یابد و بعکس. همچنین، بین برون‌گرایی و امید به آینده، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($r = 0.12/0.05$)، هرچه نمره برون‌گرایی ارتقاء می‌یابد؛ نمره امید به آینده افزایش می‌یابد و بعکس. همچنین، رابطه بین روان‌رنجوری و رضایت از زندگی، منفی و معنادار است ($r = -0.19/0.01$)، هرچه نمره روان‌رنجوری ارتقاء یابد؛ نمره رضایت از زندگی کاهش می‌یابد و بعکس. به علاوه، رابطه بین روان‌رنجوری و امید به آینده، منفی و معنادار است ($r = -0.24/0.01$)، هرچه نمره روان‌رنجوری ارتقاء یابد؛ نمره امید به آینده کاهش می‌یابد و بعکس، هرچه نمره روان‌رنجوری کاهش یابد؛ نمره امید به آینده افزایش می‌یابد.

جدول ۲، تحلیل رگرسیون چندمتغیره همزمان بین روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری و رضایت از زندگی را نشان می‌دهد. بر اساس جدول ۲، روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری می‌توانند حدود ۱۸/۵ درصد از واریانس رضایت از زندگی را در سطح معناداری ۰/۰۱ تبیین کنند. همچنین، ضریب بتای استاندارد شده نشان می‌دهد که یک واحد افزایش در نمره روان‌گسسته‌گرایی برابر با ۰/۱۳۵ واحد کاهش در نمره رضایت از زندگی است. همچنین، یک واحد افزایش در نمره برون‌گرایی برابر با ۰/۱۸۲ واحد افزایش در نمره رضایت از زندگی است. همچنین، یک واحد افزایش در نمره روان‌رنجوری برابر با ۰/۳۴۳ واحد کاهش در نمره رضایت از زندگی است.

جدول ۲. تحلیل رگرسیون چندمتغیره همزمان بین عوامل شخصیت و رضایت از زندگی

P	T	ضرایب استاندارد		ضرایب غیراستاندارد		مدل
		R2	Beta	Sd	B	
-.۰۰۱	-۲/۶۰		-.۰۱۳۵	۰/۰۹۸	-۰/۲۵۶	روان گسسته‌گرایی
-.۰۰۱	۳/۵۵	۰/۱۸۵	۰/۱۸۲	۰/۱۰۴	۰/۳۷۲	برون‌گرایی
-.۰۰۱	-۶/۶۴		-۰/۳۴۳	۰/۰۷۴	-۰/۴۹۱	روان‌رنجوری

جدول ۳، تحلیل رگرسیون چندمتغیره همزمان بین روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری، و امید به آینده را نشان می‌دهد. براساس جدول ۳، روان‌گسسته‌گرایی، روان‌رنجوری در سطح معناداری ۰/۰۱ و برون‌گرایی در سطح معناداری ۰/۰۵، می‌تواند ۱۷ درصد از واریانس امید به زندگی را تبیین کند. همچنین، ضریب بتای استاندارد شده نشان می‌دهد که یک واحد افزایش در نمره روان‌گسسته‌گرایی، برابر با ۰/۱۹۴ واحد کاهش در نمره امید به آینده می‌باشد. همچنین، یک واحد افزایش در نمره برون‌گرایی، برابر با ۰/۱۱۶ واحد افزایش در نمره امید به آینده می‌باشد. همچنین، یک واحد افزایش در نمره روان‌رنجوری، برابر با ۰/۳۱۴ واحد کاهش در نمره امید به آینده می‌باشد.

جدول ۳. تحلیل رگرسیون چندمتغیره همزمان بین عوامل شخصیت و امید به زندگی

P	T	ضرایب استاندارد		ضرایب غیراستاندارد		مدل
		R2	Beta	Sd	B	
-.۰۰۱	-۳/۷۱		-۰/۱۹۴	۰/۰۶۸	-۰/۲۵۲	روان‌گسسته‌گرایی
-.۰۲۵	۲/۲۵	۰/۱۷۰	۰/۱۱۶	۰/۰۷۲	۰/۱۶۳	برون‌گرایی
-.۰۰۱	-۶/۰۲		-۰/۳۱۴	۰/۰۵۱	-۰/۳۰۸	روان‌رنجوری

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین شخصیت با رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش‌آموزان دبیرستانی است. یافته اول پژوهش، حاکی از آن است که رابطه بین روان‌گسسته‌گرایی و روان‌رنجوری با رضایت از زندگی، منفی و معنادار است. همچنین، رابطه بین برون‌گرایی و رضایت از زندگی مثبت و معنادار است. همچنین، ویژگی‌های شخصیتی (روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری) می‌توانند حدود ۱۸/۵ درصد از واریانس رضایت از زندگی را تبیین کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های بریک^۱ و مونت^۲ (۱۹۹۱)، هوآ^۳ (۱۹۹۲)، فوگارتی^۴ و همکاران (۱۹۹۹)، سپوتش و همکاران

۱. Barrick, M. R

۲. Mount, M. K

۳. Hough, L.M

۴. Fogarty, G.J

(۲۰۰۵)، مونت^۱، ایلیس^۲ و جانسون^۳ (۲۰۰۶)، موسک (۲۰۰۷)، چارنیا (۲۰۰۷)، هاتزل^۴ و همکاران (۲۰۱۴)، حسین خانی و طاهر (۲۰۱۳)، دنو^۵ و کوپر^۶ (۱۹۹۸)، ریگبای و هابنر (۲۰۰۴)، ملازاده (۱۳۷۲)، هایس و جوسف (۲۰۰۳)، هالاما (۲۰۱۰)، عطارزاده و همکاران (۱۳۸۵)، سرمدی و همکاران (۱۳۸۷)، رضاپور و همکاران (۱۳۸۹)، قلی زاده و همکاران (۱۳۸۹) و آقابابائی (۱۳۹۱) همسو می باشد.

در پژوهش حسین خانی و طاهر (۲۰۱۳) که با هدف بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با رضایت از زندگی انجام شد؛ نتایج پژوهش نشان داد ویژگی‌های شخصیتی ۱۹ درصد از واریانس رضایت از زندگی را تبیین می‌کند. به علاوه برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند، ویژگی شخصیتی با وجدان بودن پیش‌بینی‌کننده قوی رضایت از زندگی است؛ به صورتی که با وجدان بودن موجب پیشرفت و در نتیجه، رضایت بیشتر از زندگی می‌شود (دنو و کوپر، ۱۹۹۸).

پژوهش‌های دیگری به ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و رضایت شغلی و رضایت زناشویی دست یافته‌اند. به عنوان مثال، بریک و مونت (۱۹۹۱)، در پژوهش خود رابطه بین ۵ عامل بزرگ شخصیت و رضایت شغلی را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد برون‌گرایی و باز بودن به تجربیات پیش‌بینی‌کننده رضایت شغلی است. در این زمینه، پژوهش مونت و همکاران (۲۰۰۶)، نشان داد ویژگی‌های شخصیتی پیش‌بینی‌کننده رضایت شغلی و نگرش کارکنان نسبت به شغل است. چارنیا (۲۰۰۷)، نیز رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی باز بودن به تجربه، وجدان، مقبولیت، جذاب بودن، ظرافت زنانگی روان‌شناختی، جذابیت اجتماعی با رضایت زناشویی که با رضایت از زندگی رابطه دارد را مثبت ارزیابی کرد.

یافته اول را می‌توان چنین تبیین کرد که نمره بالا در روان‌گسسته‌گرایی و روان‌رنجوری با بی‌ثباتی عاطفی و عواطف منفی مثل ترس، غم، دست‌پاچگی، عصبانیت، خشم، احساس گناه و نفرت و تمایل به تکانشگری، پرخاشگری و آسیب‌پذیری همراه است. این افراد بیشتر هیجان‌مدارند و آمادگی بیشتری برای اضطراب در موقعیت‌های تنش‌زا دارند و کمتر بر روش حل مسئله تمرکز می‌کنند (فتحی‌آشتیانی، ۱۳۸۸؛ قلی‌زاده و همکاران، ۱۳۸۹). در نتیجه، رضایت کمتری از زندگی را تجربه می‌کنند. همچنین، عامل برون‌گرایی با هیجان‌ات مثبت از قبیل بشاش بودن، خوش‌بینی، عشق و صمیمیت ارتباط دارد. چنین افرادی احساسات و عواطف خود را به راحتی بروز می‌دهند و اجتماعی و فعال هستند و راحت‌تر با استرس‌های روزمره کنار می‌آیند. در نتیجه، رضایت بیشتری از زندگی را تجربه می‌کنند.

۱. Mount, M.

۲. Ilies, P.

۳ Johnson, E

۴. Hutzl, C.S

۵. DeNeve, K. M

۶. Cooper, H

یافته دوم پژوهش نشان می‌دهد که رابطه بین روان‌گسسته‌گرایی و روان‌رنجوری با امید به آینده، منفی و معنادار است. همچنین، رابطه بین برون‌گرایی و امید به آینده مثبت و معنادار است. به علاوه ویژگی‌های شخصیتی (روان‌گسسته‌گرایی، برون‌گرایی، روان‌رنجوری) ۱۷ درصد از واریانس امید به آینده را تبیین می‌کنند. این یافته به‌طور کلی با نتایج پژوهش‌های گلستانی‌نیا و همکاران (۱۳۹۳)، آقابائی (۱۳۹۱)، قربانی، سعادت‌مند، سپهریان‌آذر، اسدنی‌ا و فیضی‌پور (۱۳۹۲)، مکارو^۱ و روسن^۲ (۲۰۰۵)، هالاما و ددوا^۳ (۲۰۰۷)، رالی (۱۹۹۲)، بایز (۱۹۹۵) و اشنایدر (۲۰۰۲) همسو می‌باشد. هالاما و ددوا (۲۰۰۷) ارتباط منفی بین روان‌رنجوری و امیدواری یافتند. به علاوه رابطه بین برون‌گرایی و باوجدان بودن را با امیدواری مثبت ارزیابی کردند. همچنین، مکارو و روسن (۲۰۰۵)، ارتباط مثبتی بین امیدواری و ویژگی شخصیتی مقبولیت یافتند. همچنین، گزارش کرده‌اند ویژگی شخصیتی با وجدان بودن ۰/۳۶٪ از تغییرات امیدواری را پیش‌بینی می‌کند.

یافته دوم را می‌توان چنین تبیین کرد که نمره بالا در روان‌گسسته‌گرایی و روان‌رنجوری با بی‌ثباتی عاطفی و عواطف منفی مثل ترس، غم، دست‌پاچگی، عصبانیت، خشم، احساس گناه و نفرت و تمایل به تکانشگری، پرخاشگری و آسیب‌پذیری همراه است. این افراد بیشتر هیجان‌مدارند و کمتر بر روش حل مسئله تمرکز می‌کنند (فتحی‌آشتیانی، ۱۳۸۸؛ قلی‌زاده و همکاران، ۱۳۸۹). در نتیجه، خیلی زود امید خود را از دست می‌دهند. همچنین، عامل برون‌گرایی با هیجانات مثبت ارتباط دارد. چنین افرادی احساسات و عواطف خود را به راحتی بروز می‌دهند و اجتماعی و فعال هستند و راحت‌تر با استرس‌های روزمره کنار می‌آیند، تفکرات مطلوبی تری در ذهن خود می‌پروراند و این امر از بروز احساسات منفی مانند ناامیدی جلوگیری می‌کند. به علاوه احتمالاً افراد امیدوار رفتارهایشان در پیگیری اهداف شبیه رفتارهای برون‌گراست. فعال بودن، پرنرژی بودن، اشتیاق و ابراز وجود ویژگی‌های افراد برون‌گرا و امیدوار است (مک‌کار و جان، ۱۹۹۲).

برون‌گرا بودن، مرتبط با زنده‌دل بودن و زندگی پرنرژی می‌باشد؛ چنین احساساتی می‌تواند منبع امیدواری باشد. روان‌رنجوری نیز با گرایش به تجربیات منفی رابطه دارد که می‌تواند منجر به افکار منفی در مورد اهداف آینده و توانایی رسیدن به آنها شود. بنابراین، گرایش به تجربه احساسات مثبت (برون‌گرایی) می‌تواند باعث بهبود امیدواری شود و تجربه عواطف منفی (مانند افسردگی و اضطراب) در روان‌رنجوری می‌تواند امیدواری را کاهش دهد.

یافته جانبی پژوهش نشان می‌دهد که بین امید به آینده و رضایت از زندگی هم رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. افزایش امید به آینده با افزایش رضایت از زندگی همراه است و افزایش رضایت از زندگی، امید به آینده را ارتقاء می‌بخشد. این یافته با نتایج پژوهش‌های نصیری و جوکار

۱. McCrae, R. R

۲. John, O. P

۳. Dedova, M

(۱۳۸۷)، نادری و حسینی (۱۳۸۸)، بیلی و سنندر (۲۰۰۷)، قربانی و همکاران (۱۳۹۲)، فلدمن و اسنایدر (۲۰۰۵)، ونگ^۱ و لیم^۲ (۲۰۰۹)، هاتزل و همکاران (۲۰۱۴) و موحدی و همکاران (۱۳۹۳) همسو می باشد. نادری و حسینی (۱۳۸۸)، در پژوهش خود نشان دادند بزرگسالانی که نمره بالایی در رضایت از زندگی دارند، در امیدواری نیز نمره بالاتری کسب می کنند (بیلی و اسنایدر، ۲۰۰۷). نتایج پژوهش دیگر نیز نشان داد، امیدواری می تواند رضایت از زندگی را به طور مثبت پیش بینی کند (هاتزل و همکاران، ۲۰۱۴). موحدی و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهش خود نشان دادند آموزش امیددرمانی به شیوه گروهی می تواند امید و بهزیستی روان شناختی که با رضایت از زندگی رابطه دارد را در دانش آموزان افزایش دهد. صالحی (۱۳۹۵)، نشان داد پروتکل امیددرمانی اسلامی به طور معناداری بهزیستی فاعلی و رضایت از زندگی بیماران مبتلا به ام اس را افزایش می دهد.

احتمالاً رضایت از زندگی مرتبط با دستیابی به اهداف است و افراد امیدوار به آسانی به اهدافشان می رسند. به نظر می رسد، افرادی که امید بالایی دارند ممکن است محرک های قوی تر و انرژی بیشتری برای پیگیری اهداف خود داشته باشند و این موجب رشد و بالندگی آنها و افزایش سلامت و بهزیستی روان شناختی و در نتیجه رضایت از زندگی می شود. در مجموع، می توان چنین نتیجه گیری کرد که ویژگی های شخصیتی روان رنجوری، روان گسسته گرایی با رضایت از زندگی و امید به آینده در میان دانش آموزان دبیرستانی رابطه منفی دارد و برون گرایی با رضایت از زندگی و امید به آینده رابطه مثبت دارد. این امر، همسو با بسیاری از پژوهش های داخلی و خارجی است.

از جمله محدودیت های این پژوهش، محدودیت در روایی بیرونی می باشد. جامعه این پژوهش شامل دانش آموزان شهرستان رباط کریم می باشد. همچنین، پژوهش فقط در جامعه دانش آموزی صورت گرفته است که ممکن است شخصیت دانش آموزان دبیرستانی به درستی شکل نگرفته باشد. این امر، می تواند در نتایج پژوهش اثرگذار باشد. از این رو، لازم است تعمیم پذیری با دقت صورت پذیرد و برای دستیابی به نتایج دقیق تر، پژوهش های دیگری در جوامع مختلف به عمل آید. بر اساس یافته های پژوهش، ویژگی های شخصیتی نقش مهمی در رضایت از زندگی و امید به آینده دارد. خانواده، مدرسه و رسانه جایگاه ویژه ای در شکل گیری ویژگی های شخصیتی افراد دارند. بنابراین، همکاری جمعی متولیان امور سلامت و خانواده، برنامه ریزان، نهادهای مذهبی، رسانه های جمعی و مدارس و دانشگاه ها را می طلبد. مهارت افزایی، آموزش ویژگی های شخصیتی کارآمد، غنی سازی کتب درسی و تقویت مشاورین مدارس می تواند زمینه پرورش ویژگی های شخصیتی رشد یافته را در بین دانش آموزان فراهم آورد.

منابع

- آقابابائی، ناصر (۱۳۹۱)، «رابطه صداقت و فروتنی با شخصیت، دین و بهزیستی فاعلی»، روان‌شناسی و دین، دوره سوم، ش ۵، ص ۲۵-۴۰.
- باقری، مسعود؛ بنی‌اسدی، حسن و داوری، صفورا (۱۳۹۰)، «رابطه دینداری و ابعاد شخصیت با سلامت روان معلمان شهرستان رودان»، مطالعات اسلام و روان‌شناسی، دوره نهم، ش ۵، ص ۷-۳۲.
- بیاتی، علی اصغر؛ کوچکی، عاشور محمد و گودرزی، حسنیه (۱۳۸۶)، «اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی»، روان‌شناسان ایرانی، دوره یازدهم، ش ۳، ص ۲۵۹-۲۶۵.
- تمیمی آمدی، عبدالوهاب بن محمد (۱۳۶۶)، غررالحمک و دررالکلم، قم: دفتر تبلیغات.
- رضاپور، یاسر؛ عبدی، کیانوش؛ کریملو، مسعود و ریحانی، شهناز (۱۳۸۹)، «رابطه گرایش مذهبی و ابعاد شخصیت با رضایت دانشجویان کارورز توانبخشی از تجارب بالینی»، توان‌بخشی، دوره اول، ش ۱۱، ص ۸-۱۴.
- سرمدی، افسانه؛ داوودی، حسین؛ پیرانی، ذبیح و گیوکی، ابراهیم (۱۳۸۷)، «رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت NEO-R و رضایت زناشویی»، چکیده مقالات همایش روان‌شناسی و کاربرد آن در جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- صالحی، مبین (۱۳۹۵)، طراحی مداخله امید درمانگری اسلامی و مقایسه تأثیر آن با امیددرمانگری شنايدر بر بهزیستی فاعلی افراد مبتلا به ام‌اس، رساله دکتری روان‌شناسی عمومی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- عطارزاده، عبدالکریم؛ مومینی، شمس؛ کاظمی، زهرا؛ نامجو و ایزدپناه، اکبر (۱۳۸۵)، «بررسی رابطه ساده و چندگانه بین ویژگی‌های شخصیت و سوسواس با رضایت زناشویی»، چکیده مقالات دومین کنگره سراسری آسیب‌شناسی خانواده در ایران، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- علی‌زاده، محمدباقر (۱۳۹۱)، «بررسی میزان امید به آینده در بین دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن»، جامعه‌شناسی کاربردی، دوره چهارم، ش ۲۳، ص ۱۸۹-۲۰۶.
- فتحی‌آشتیانی، علی (۱۳۸۸)، آزمون‌های روان‌شناختی، تهران: بعثت.
- قربانی، الهه؛ سعادت‌مند، سعید؛ سپهریان‌آذر، فیروزه؛ اسدنیبا، سعید و فیضی‌پور، هایده (۱۳۹۲)، «رابطه امید اضطراب مرگ با سلامت روان در دانشجویان دانشگاه ارومیه»، مجله پزشکی ارومیه، دوره هشتم، ش ۲۴، ص ۶۰۷-۶۱۸.
- قلی‌زاده، زلیخا؛ برزگری، لیلی؛ غریبی، حسن و باباپور، جلیل (۱۳۸۹)، «بررسی رابطه پنج عامل شخصیتی NEO-FFI با رضایت زناشویی»، دانشور رفتار، دوره چهل و سوم، ش ۱۷، ص ۵۷-۶۶.
- قهرمانی، نسیرین و نادری، محمدعلی (۱۳۹۱)، «رابطه بین مؤلفه‌های مذهبی- معنوی با سلامت روان و امید به آینده در کارکنان بیمارستان دولتی شیراز»، نشریه پرستاری ایران، دوره هفتاد و نه، ش ۲۵، ص ۱-۱۱.
- گلستانی‌نیا، ندا؛ شهینی‌بیلاق، منیجه و مکتبی، غلامحسین (۱۳۹۳)، «بررسی علی خودکارآمدی تحصیلی و مشوق‌های انگیزشی منفی با عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری ادراک کنترل، ارزش تکلیف، امید و نومییدی در دانش‌آموزان دختر سال دوم دبیرستان»، روان‌شناسی مدرسه، دوره اول، ش ۳، ص ۸۳-۱۰۰.
- مجلسی، محمدباقر (۱۴۰۴ق)، بحارالانوار، بیروت: مؤسسه الوفاء.
- ملازاده، جواد (۱۳۷۲)، بررسی ویژگی‌های شخصیتی در رابطه عوامل تنیدگی‌های زناشویی در زوج‌های در حال طلاق و سازگار، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- موحدی، یزدان؛ باباپور، جلیل و موحدی، معصومه (۱۳۹۳)، «اثربخشی آموزش گروهی مبتنی بر رویکرد امیددرمانی

- برافزایش امید و بهزیستی روان شناختی دانش آموزان»، روان شناسی مدرسه، دوره اول، ش ۳، ص ۱۱۶-۱۳۰.
- نادری، فرح؛ حسینی و سیده مونس (۱۳۸۸)، «رابطه امید به زندگی و سرسختی روان شناختی»، اندیشه و رفتار، دوره دوازدهم، ش ۳، ص ۵۷-۶۵.
- نصیری، حبیب اله و جوکار، بهرام (۱۳۸۷)، «معناداری زندگی، امید، رضایت از زندگی و سلامت روان در زنان»، پژوهش زنان، دوره دوم، ش ۶، ص ۱۵۷-۱۷۶.
- Aponte, M.R, Amaya-Estupinan, L.C, & Rojas-Jimenez, Y.A, (2012), University students' social representations concerning sexual abstinence and the condom as prevention mechanisms, *Revista de Salud Publica (Bogota)*, n. 14, p. 491-501.
- Atienza, F.L, Balaguer, I, & Garcí a-Merita, M.L, (2003), Satisfaction with Life Scale: analysis of factorial invariance across sexes, *Personality and Individual Differences*, n. 35, p. 1255-1260.
- Bailey, T.C, & Snyder, C.R, (2007), Satisfaction with Life and Hope: A Look at Age and Marital Status, *Psychological record*, 57, (2), p. 51-67.
- Barrick, M. R, & Mount, M. K, (1991), The big five personality dimensions and job performance: A mete analysis, *Personnel Psychology*, 44, (4), p. 1-26.
- Bays, C, (1995), Older Adults Descriptions of Hope after Stroke, PhD Thesis, Cincinnati, Cincinnati, University of Houisville School of Nursing.
- Chang, L.C, & Li, I.C, (2002), The Correlation between Perceptions of Control and Hope Status in Home-Based Cancer Patients, *Journal of Nursing Research*, 10, (1), p. 73-82.
- Charania, M.R, (2007), Personality Influence on Marital Satisfaction: An Examination of Actor, Partner, and Interaction Effects, University of Texas at artington, 14, (2), p. 187-208.
- Chew, P.K, (2008), Job stress, employee health, and life satisfaction, *Journal of Occupational Health and safety*, n. 47, p. 50-53.
- DeNeve, K. M, & Cooper, H, (1998), The happy personality: A meta-analysis of personality traits and subjective well-being, *Psychological Bulletin*, n. 124, p. 197-229.
- Diener, E, Diener, M, & Diener, C, (1995), "Factor predicting the subjective well-being of nations", *Journal of Personality and Social Psychology*, n. 69, p. 851-864.
- Dijkstra, P, & Barelds. D.P.H, (2008), Self and partner personality and responses to relationship threats, *Journal of Research in Personality*, n. 42, p. 1500-1511.
- Feldman, D.B, & Snyder, C.R, (2005), Hope and the Meaningful Life: Theoretical and Empirical Associations between Goal-directed Thinking and Life Meaning, *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(3), p. 401-421.
- Fogarty, G.J, Machin, M.A, Albion, M.J, Sutherland, L.F, Lalor, G.I, & Revitt, S, (1999), Predicting occupational strain and job satisfaction: The role of stress, coping, personality, and affectivity variables, *Journal of Vocational Behavior*, 54, (3), p. 429-452.

Halama, P, (2010), Hope as a mediator between personality traits and life satisfaction, *Studia psychological*, n. 52, p. 309–315.

Halama, P,m, & Dedova, M, (2007), Meaning in life and hope as predictors of positive mental health: Do they explain residual variance not predicted by personality traits? *Studia psychological*, 49, (3), p. 191–200.

Hayes, N, & Joseph, S, (2003), Big 5 correlates of three measures of subjective well-being, *Personality and individual difference*, n. 34, p. 723–727.

Hosseinkhazadeh, A.A, & Taher, M, (2013), The Relationship between Personality Traits with Life Satisfaction, *Sociology Mind*, 3, (1), p. 99–105.

Hough, L.M, (1992), The "Big Five" personality variables– construct confusion: Descriptions versus predictions, *Human Performance*, 5, (1), p. 139–155.

Hutzl, C.S, Midgett, A, Pacico, J.C, Bastianello, M.R, & Zanon, C, (2014), The Relationship of Hope, Optimism, Self-Esteem, Subjective Well-Being, and Personality, *Brazilians and Americans Psychology*, n. 5, p. 514–522.

Klein, D.N, Durbin, C.E, Shankman, S.A, & Santiago, N.J, (2002), "Depression and personality," in *Handbook of Depression*, Guilford Press, New York, p. : 115–140.

Lucas, R.E, & Donnellan, M.B, (2007), How stable is happiness? Using the STARTS model to estimate the stability of life satisfaction, *Journal of Research in Personality*, n. 41, p. 1091–1092.

Macaro, N, & Rosen, D.H, (2005), Existential meaning role in the enhancement of hope and prevention of depressive symptoms, *Journal of personality*, 73, (4), p. 985–1013.

McCrae, R. R, & John, O. P, (1992), An Introduction to the Five-Factor Model and Its Applications, *Journal of Personality*, n. 60, p. 175–215.

Meyer, G.J, & Kurtz, J.E, (2006), Advancing personality assessment terminology: time to retire "objective" and "protective" as personality test descriptors, *Journal of Personality Assessment*, 87, (3), p. 223–225.

Middleton, L.E.R, Burke, P.J, Cahill Lawrence, C.A, Blanchard, L.B, Amudala, N.H, & Rankin, S.H, (2013), Understanding motivations for abstinence among adolescent young women: insights into effective sexual risk reduction strategies, *Journal of Pediatr Health Care*, n. 27, p. 342–350.

Mount, M, Ilies, P, & Johnson, E, (2006), Relationship of personality traits and counterproductive work behaviors: The mediating effects of job satisfaction, *Personnel Psychology*, 59, (3), p. 591–622.

Musek, J, (2007), A general factor of personality: Evidence for the Big One in the five-factor model, *Journal of Research in Personality*, n. 41, p. 1213–1233.

Raleigh, E, (1992), Sources of Hope in Chronic Illness, *Oncology Nursing Forum*, 19 (5), p. 443–448.

Rebecca, A, & Pina, R, (2011), Depression and Self-Concept: Personality Traits or Coping

Styles in Reaction to School Retention of Hispanic Adolescents, Houston, Hindawi Publishing Corporation Depression Research and Treatment.

Rector, E.R, Kirk, A, & Johnson, P.h.D, (2005), Teenage Sexual Abstinence and Academic Achievemen, Washington, The Heritage Foundation.

Rigby, B.T, & Huebner, E.S, (2004), Do causal attributions mediate the relationship between personality characteristics and life satisfaction in adolescence? *Psychology in the Schools*, 42, (1), p. 91–99.

Rode, J.C, (2005), Life satisfaction and student performance, *Academy of management learning and education, Journal of Social Behavior and Personality*, 4, (3), p. 421–433.

Salami, S.O, (2009), Psychopathology and academic performance among Nigerian high school adolescents: The moderator effects of study behavior, self–efficacy and motivation, *Journal of Social Sciences*, n. 16, p. 25–330.

Seligman, M.E.P, (2002), Positive Psychology Positive Prevention and Positive therapy, in C. R. Snyder, S.J. Lopez (eds), *Hand book of Positive Psychology*, New York, Oxford University Press, p. 3–9.

Snyder, C. R, & Shane J.L,)2007 (. *Positive Psychology The Scientific and Practical Explorations of Human Strengths*, Sage Publications LTD: London.

Snyder, C. R, Harris, C, Anderson, J.R, Holleran, S. A, Irving, S.A, Sigmon, S.T, Yoshinobu, L, Gibb, J, & Langelle, C, & Harney, P, (1991), The Will and the ways: development and validation of and individual – differences measure of hope, *Journal of personality and social psychology*, n. 60, p. 570–585.

Snyder, C.R, (2002), Hope Theory: Rainbows in the Mind, *Psychological Inquiry*, n. 13, p. 249–275.

Spotts, E. L, Lichtenstein, P, Pedersen, N, Neiderhiser, J. M, Hansson, K, Cederblad, M, & Reiss, D, (2005), Personality and marital satisfaction: a behavioral analysis, *European Journal of Personality*, 19, (3), p. 205–227.

Wilson, W.R, (1967), Correlates of avowed happiness, *Psychological Bulletin*, n. 67, p. 294–306.

Wong, S. S, & Lim, T, (2009), Hope versus Optimism in Singaporean Adolescents: Contributions to Depression in Life Satisfaction, *Personality an Individual Differences*, n. 46, p. 648–652.